

PLAN RADA DRUŠTVA MEDICINSKIH BIOHEMIČARA SRBIJE ZA 2013. GODINU

Društvo medicinskih biohemičara (DMBS) je stručno i naučno udruženje medicinskih/kliničkih biohemičara, kao i ostalih laboratorijskih specijalista i laboratorijskih zdravstvenih saradnika, čiji je osnovni cilj da okupljanjem svojih članova unapređuje i doprinosi razvoju svih grana medicinske biohemije i laboratorijske medicine u celini u zdravstvenoj delatnosti. Članovi Društva su i stručnjaci iz srodnih disciplina i institucija (biolozi, molekularni biolozi, hemičari i dr), kao i predstavnici distributera medicinske opreme, reagenasa i drugih potrošnih materijala.

Zadaci DMBS se sastoje u ujednačavanju standarda rada u kliničko-biohemijskim laboratorijama, edukaciji biohemičara na svim nivoima obrazovanja, podsticanju naučno-istraživačkog rada, utvrđivanju normativa rada i sprovođenju, primeni i poštovanju kodeksa etike zdravstvenih radnika. DMBS u saradnji sa Republičkom stručnom komisijom za medicinsku i kliničku biohemiju (RSK) i Komorom biohemičara Srbije (KBS) učestvuje u izradi stručnih i doktrinarnih stavova, izradi nacionalnih preporuka i vodiča u oblasti medicinske i kliničke biohemije. Utvrđene standarde u oblasti medicinske i kliničke biohemije, DMBS predlaže Ministarstvu zdravlja RS, kao i drugim odgovarajućim republičkim institucijama. Jedan od osnovnih ciljeva DMBS je da koordinira naučna istraživanja u oblasti biohemije i radi na planu edukacije zdravstvenih radnika za svaku tekuću godinu. Kao članica Međunarodne federacije za kliničku hemiju i laboratorijsku medicinu (*The International Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine, IFCC*), Evropske federacije za kliničku hemiju i laboratorijsku medicinu (*European Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine, EFLM*) i Balkanske federacije za laboratorijsku medicinu (*Balkan Clinical Laboratory Federation, BCLF*), DMBS učestvuje u njihovom radu, organizovanju nacionalnih i međunarodnih Kongresa i Simpozijuma i omogućava razmenu iskustava svojih članova sa članovima ovih organizacija.

Shodno odluci Izvršnog odbora na 47. sednici održanoj 12. aprila 2012. godine o imenovanju Organa, Komiteta i Tela DMBS, tokom 2013. godine planiraju se sledeće aktivnosti Komiteta DMBS:

1. Plan rada Naučnog Komiteta

2. Plan rada Komiteta za kongresnu aktivnost

S obzirom da DMBS organizuje svake godine EFLM simpozijum za balkanski region, Naučnu konferenciju »Prof. dr Ivan Berkeš«, Biohemijski dan, najmanje dva edukativna seminar, uzima učešće u konferencijama JUSK Komiteta za akreditovane laboratorije koje se održavaju u sklopu skupa »International Convention of Quality, YUSQ«, kao i da učestvuje u skupu Medident – Beogradski sajam sa temom »Novine u laboratorijskoj dijagnostici«, u 2013. godini se planira organizacija i učešće u svim navedenim skupovima. Takođe, DMBS će u 2013. godini učestvovati u naučnim i stručnim skupovima koje organizuju IFCC, EFLM i BCLF i to: 01–02. mart 2013. godine, Zagreb, Hrvatska, 2nd EFLM-BD European Conference on the Preanalytical Phase »Preanalytical quality improvement – in quality we trust«; 19–23. May 2013, Milano, Italy EuroMedLab 2013 – 20th IFCC-EFLM European Congress of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine – 45th Congress of the Italian Society of Clinical Biochemistry and Clinical Molecular Biology; 25–28. septembar 2013. godine, Budva, Crna Gora, 21th Meeting of Balkan Clinical Laboratory Federation; Oktobar 2013, Dubrovnik, Hrvatska, 13th EFLM Continuous Postgraduate Course in Clinical Chemistry at IUC.

3. Plan rada Komiteta za izdavačku delatnost

Prema Statutu Društvo medicinskih biohemičara Srbije obavlja i izdavačku delatnost koja se sastoji u izdavanju časopisa JOURNAL OF MEDICAL BIOCHEMISTRY koji kao pravni naslednik Jugoslovenske medicinske biohemije izlazi već 32 godine. Osim redovnog izdavanja časopisa DMBS u okviru ovog časopisa postoji mogućnost izdavanja i Supplementa. Shodno planu DMBS je i izdavač i druge stručne i naučne literature, stručno-metodoloških uputstava, brošura i sl. U okviru svojih aktivnosti Komitet za izdavačku delatnost planira da u 2013. godini: prati rad Redakcionog odbora JMB, potstiče aktivnosti Redak-

cionog odbora JMB u povećavanju kvaliteta časopisa, njegovog impakt faktora i referentnosti, razmatra materijale za potrebe KME, donosi odluku o vrsti neophodnog materijala i odobrava za štampu istog, razmatra potrebe štampanja sertifikata za KME, diploma, povelja i sl., usvaja plan drugih izdavačkih delatnosti i predlaže ga Izvršnom odboru, stara se i o sadržaju sajta DMBS, saraduje u svojim aktivnostima sa drugim komitetima DMBS, donosi plan neophodnih materijalnih sredstava za izdavačku delatnost i predlaže ga Izvršnom odboru na usvajanje, podnosi Izveštaj o svom radu Izvršnom odboru DMBS.

4. Plan rada Naučnog fonda »Profesor Ivan Berkeš«

Naučni fond »Profesor Ivan Berkeš« i »Godišnja naučna konferencija« koja je posvećena životu i delu profesora Ivana Berkeša formirani su 1997. godine u okviru kojih se prezentuju odbranjene doktorske disertacija ili druga značajna naučna i stručna dela u protekloj godini, i dodeljuju novčane nagrade i diplome najboljim diplomiranim studentima Farmaceutskog fakulteta oba profila studija. Radi poboljšanja rada Fonda u 2013. godini planiraju se sledeće aktivnosti: izrada liste svih do sada održanih konferencija sa nazivima predavanja i imenima predavača; izrada liste svih nagrađenih studenata sa kratkim biografijama (ovo je rađeno za prvih deset godina) kao i informacija gde se sada nalaze i šta rade; razmotriti mogućnost akreditacije Konferencije (s obzirom da takvi predlozi postoje) u kom slučaju bi Konferencija nosila bodove ali se ne bi naplaćivala kotizacija učesnicima; nakon Konferencije pripremiti informaciju koja bi bila postavljena na sajtove Društva i Komore; Pripremiti informaciju na engleskom za EFLM i IFCC News; ista bi bila postavljena i na sajtove DMBS i BCLF u engleskoj verziji.

5. Plan rada Fonda »Magistra Milica Marković«

Fond »Magistra Milica Marković« je uspostavio godišnju namensku nagradu »Magistra Milica Marković« koja se dodeljuje medicinskim/kliničkim biohemičarima/laboratorijama za unapređenje tehnoloških i organizacionih principa rada kliničkih laboratorija, za visoko profesionalno angažovanje pojedinca ili tima, na planu rada i organizacije laboratorijske službe a u cilju poboljšanja kvaliteta laboratorijskih usluga i promocije struke prema preporukama magistra Milice Marković. U 2013. godini planira se usvajanje Pravilnika o uslovima za dodeljivanje sredstava Fonda »Magistra Milica Marković«, kriterijumima i merilima za ocenjivanje zahteva za dodeljivanje sredstava, postupcima objavljivanja konkursa i odlučivanja o izboru korisnika fonda kao i načinu praćenja namenskog korišćenja sredstava Fonda. Tokom 2013. godine pla-

nira se postavljanje Pravilnika, kao i uslova konkursa na sajt DMBS, kao i uručivanje prve namenske nagrade »Magistra Milica Marković«.

6. Plan rada Komiteta za standardizaciju

Plan rada Komiteta za standardizaciju obuhvata rad na ujednačavanju standarda rada u kliničko-biohemijskim laboratorijama, izradi stručnih i doktrinarnih stavova i izradi nacionalnih preporuka i vodiča u oblasti medicinske i kliničke biohemije. Tokom 2013. godine Komitet će raditi na izradi nacionalnih preporuka iz oblasti pre-analitičke, analitičke i post-analitičke faze laboratorijskog rada. Putem aktivnosti svojih članova u radnim grupama IFCC i EFLM Komitet će raditi na sprovođenju upitnika i ispitivanja na međunarodnom nivou i time dati nacionalni doprinos izradi međunarodnih standarda u laboratorijskoj medicini, koji će biti usvojeni i implementirani u nacionalne vodiče. Rad Komiteta odvijaće se kroz formiranje radnih grupa koje će imati veći broj članova iz svih nivoa zdravstvene zaštite a čija će znanja i iskustva doprineti boljem postizanju postavljenih ciljeva rada. Članovi radnih grupa će raditi na izradi nacionalnih vodiča iz oblasti medicinske i kliničke biohemije, koji će biti publikovani i objavljeni na sajtu DMBS. Komitet za standardizaciju će raditi na uvođenju kontrole kvaliteta van-analitičkih faza laboratorijske dijagnostike, kao i na uvođenju indikatora kvaliteta kao osnove za procenu efikasnosti, efektivnosti i kvaliteta rada medicinskih laboratorija u Srbiji.

7. Plan rada Komiteta za organizaciju laboratorijske službe

Komitet inicira, podstiče i ima savetodavnu ulogu u usaglašavanju načina pružanja laboratorijske usluge iz oblasti medicinske i kliničke biohemije. Tokom 2013. godine Komitet će u svrhu ispunjenja svojih ciljeva da ostvari kontakt sa svim laboratorijama iz oblasti medicinske biohemije, prikupi podatke o obimu rada, laboratorijskoj opremi i kadru, uspostavi vezu sa Komorom biohemičara Srbije i RSK, kao i Ministarstvom zdravlja u vezi definisanja opreme i kadra. Komitet će da predloži mere za podizanje stručnog kapaciteta rukovodilaca laboratorije u vezi organizovanog i planiranog vođenja laboratorijske službe. Komitet će da radi na izradi praktičnih vodiča i uputstava o organizaciji i radu laboratorijskih službi, kao i da objedini pozitivna praktična iskustva medicinskih profesionalaca iz oblasti medicinske i kliničke biohemije.

8. Komitet za akreditaciju medicinskih laboratorija

Komitet će raditi na pripremi teksta, informativnog i edukativnog karaktera, koji bi se uvrstio u sadržaj sajta DMBS a koji bi sadržao definicije i objašnjenja osnovnih pojmova vezanih za postupak akre-

ditacije. U Republici Srbiji akreditacija medicinskih laboratorija sprovodi se dvojako: u skladu sa zahtevima standarda ISO/IEC 17025 tj. ISO 15189, gde postupak izvodi Akreditaciono telo Srbije i kao deo zdravstvene ustanove (ZU), a prema zahtevima seta standarda i načinu ocenjivanja koje je propisala i sprovodi Agencija za akreditaciju zdravstvenih ustanova (AZUS). S obzirom da je i pristup i način ocenjivanja kao i krajnji rezultat ovih ocenjivanja suštinski drugačiji, neophodno je informisati članove DMBS o svim razlikama koje postoje i koje proizilaze iz akreditacionih poseta. Aktivnosti Komiteta za akreditaciju medicinskih laboratorija usmerene su na organizaciju, stručnih sastanaka, u vidu radionica, sa temama vezanih za oblast i postupak akreditacije kao i u vidu razmene informacija, mišljenja, saveta i/ili tumačenja, putem e-mail-a. Komitet će održavati stalni kontakt sa nadležnima u ATS-u, kao i u AZUS-u, u smislu praćenja i razmene mišljenja i stavova vezanih za broj i status akreditovanih medicinskih laboratorija kao i konsultacija i predloga za edukaciju i doedukaciju novih tj. već registrovanih tehničkih ocenjivača.

9. Plan rada Komiteta za spoljašnju kontrolu kvaliteta rada

Osnovni cilj sprovođenja spoljašnje procene kvaliteta rada je da pruži informacije o tekućim analitičkim karakteristikama rada medicinsko-biohemijskih laboratorija. Učešćem medicinsko-biohemijskih laboratorija u programima spoljašnje procene kvaliteta rada omogućava objektivna, nezavisna procena laboratorijskih rezultata i utvrđuje stepen međulaboratorijske uporedivosti. U 2013. godini se planira razmatranje aktivnosti oko sprovođenja uspostavljenog programa SNEQAS-Medicinska biohemija što uključuje evaluaciju korisnosti, kao i prikladnosti i kvaliteta kontrolnih uzoraka koji se koriste putem stalne komunikacije sa medicinskim i kliničkim biohemičarima. Takođe će se vršiti provera i utvrđivanje postavljenih analitičkih ciljeva u zavisnosti od razvoja novih analitičkih tehnika i metoda, kao i poboljšanje analize podataka i statističke obrade prema međunarodnim standardima. Plan aktivnosti uključuje unapređenje programa SNEQAS-Medicinska biohemija u pogledu elektronskog prijema rezultata određivanja od strane medicinskih laboratorija-učesnika, kao i slanje izveštaja od strane organizatora programa. Ove aktivnosti bi zahtevale unapređenje softvera koji se trenutno koristi za celokupnu statističku evaluaciju rezultata određivanja od strane medicinskih laboratorija-učesnika.

10. Plan rada Komiteta za unapređivanje rada podmlatka

Cilj Komiteta je da se omogući da članovi DMBS, mlađi od 40 godina, pruže značajan razvojni doprinos kako aktivnostima Društva, tako i stručnoj odnosno naučnoj promociji medicinske biohemije.

Komitet ima zadatke da: omogućava da mlađi članovi DMBS uspostavljaju i unapređuju profesionalne kontakte; uspostavlja i razvija profesionalnu »mrežu« mlađih članova DMBS, korišćenjem savremenih informacionih tehnologija; pruža podršku mlađim članovima DMBS u razmeni profesionalnih iskustava; obezbeđuje obrazovanje mlađih članova DMBS u skladu sa savremenim zahtevima koji se postavljaju pred stručnjake u oblasti laboratorijske medicine; obavestava mlađe članove DMBS o mogućnostima da pod povoljnijim uslovima prisustvuju naučnim, stručnim i obrazovnim skupovima u zemlji i inostranstvu; podržava učešće mlađih članova DMBS u domaćim i međunarodnim programima koji promovišu značaj laboratorijske dijagnostike u sistemu zdravstvene zaštite; saraduje sa KBS, Farmaceutskim društvom Srbije, Srpskim lekarskim društvom, Farmaceutskim, Medicinskim i Prirodno-matematičkim fakultetom, ostalim Komitetima DMBS, studentskom organizacijom Farmaceutskog fakulteta u Beogradu i sličnim telima u okviru međunarodnih organizacija: IFCC: Task Force for Young Scientists (IFCC TF-YS), EFLM: Education and Training Committee (EFLM-E&T), BCLF.

11. Plan rada Komiteta za informatičku delatnost

Komitet će raditi na uređivanju web prezentacije DMBS, redovnom ažuriranju i postavljanju novih informacija i vesti o radu Društva, aktivnostima članova, aktuelnim programima koji se sprovode u organizaciji Društva. Planira se uvođenje elektronske kontinuirane edukacije preko sajta DMBS. Komitet će nastaviti saradnju sa IFCC/EFLM e-newsletter izdanjima, u smislu izveštavanja o aktuelnim aktivnostima i radu Društva, kao i saradnju sa Komitetom za izdavačku delatnost kao podršku procesu prijema radova za časopis Društva – Journal of Medical Biochemistry preko »Editorial Manager« on line submission sistema. Komitet će raditi na podsticanju uvođenja laboratorijskog informacionog sistema u rad svih laboratorija u Srbiji. Jedan od planova rada u 2013. godini je i pokretanje web stranice Centra za medicinsku biohemiju Kliničkog centra Srbije u okviru matične web prezentacije KCS. Web stranica Centra bi pružala sve osnovne i neophodne informacije pacijentima, u smislu vrste usluga koje laboratorije Centra pružaju, paleti parametara koji se rade, pripremi pacijenata za rutinske i specifične analize (u saradnji sa Komitetom za standardizaciju), kao i informacije o eventualnim novim biomarkerima koji se pojavljuju na tržištu, a koje Centar uvodi ili planira da uvrsti u paletu svojih usluga.

12. Plan rada Komiteta za saradnju sa IFCC, EFCC, BCLF i srodnim organizacijama u zemlji

Komitet će raditi na informisanju predsednika IFCC, EFLM, BCLF i drugih srodnih organizacija o

osnivanju i radu ovog komiteta kako direktnim obraćanjem putem e-mail-a, tako i objavljivanjem tog podatka u nekom štampanom mediju (IFCC e-newsletters). U okviru sajta DMBS potrebno je napraviti deo koji se odnosi na rad ovog Komiteta čime bi se rad učinio transparentnim i dostupnim za predloge članstva. Praćenjem rada IFCC, EFLM i BCLF prenosiće se članovima DMBS aktuelni događaji i novosti kako one povezane sa organizacijom ovih društava, tako i stručnih i naučnih. Predlog Komiteta je da se pokrene časopis društva DMBS (ili neka druga slična forma) koji bi izlazio dvomesečno i u kome bi se davale između ostalog i informacije vezane za ovaj Komitet ili da se jedna strana u JMB odvoji za promociju rada ovog Komiteta, s obzirom na međunarodni karakter i dostupnost na internetu. Komitet će predlagati članove DMBS za odgovarajuća radna tela navedenih međunarodnih organizacija i njihovo aktivno učešće. Istovremeno će članovi Komiteta aktivno raditi na predlaganju naših predavača za domaće i međunarodne kongrese i simpozijume koje organizuju IFCC, EFLM i BCLF, kontaktirati eminentne stručnjake iz inostranstva u cilju održavanja predavanja na stručnim skupovima koje organizuje DMBS, kao i učestvovati u pisanju preporuka našim svršenim studentima ili starijim kolegama za kraće ili duže boravke u inostranstvu.

13. Plan rada Komiteta za priznanja

Komitet za 2013. godinu planira da članovima koji daju značajan doprinos u razvoju kako stručne, tako i naučne misli u oblasti medicinske biohemije, dodeljuje kao priznanja: Diplome DMBS i Zahvalnice DMBS. Priznanja bi se dodeljivala na osnovu Pravilnika o dodeli društvenih priznanja kojim bi se precizirali uslovi za sticanje ovih priznanja. Diplome će se dodeljivati istaknutim članovima koji imaju značajan doprinos u razvoju kako stručne tako i naučne misli u ovoj oblasti. Diplome će se dodeljivati na kongresima DMBS. Zahvalnice DMBS će se dodeljivati zaslužnim biohemičarima koji su pored stručnih dali i organizacioni doprinos razvoju laboratorija u regionu ili gradu. Zahvalnice bi trebale da se dodeljuju jednom godišnje prilikom redovnih stručnih sastanaka (npr. na obeležavanju godišnjice Društva). Članovi Komiteta

će učestvovati u radu Fonda »Magistra Milica Marković« i Naučnog fonda »Profesor Ivan Berkeš«.

14. Plan rada Komiteta za istoriju medicinske biohemije

Komitet će se baviti promocijom istorijskog razvoja medicinske biohemije i čuvanjem ugleda medicinskih biohemičara koji su svojim radom i zalaganjem doprineli razvoju medicinske laboratorijske prakse i dali svoj naučni doprinos razvoju medicinske i kliničke biohemije na prostorima Republike Srbije. Na sajtu DMBS poseban deo biće posvećen istorijskom razvoju medicinske biohemije i njenim velikanima, a poseban značaj daće se uređivanju foto galerije.

15. Plan rada Komiteta za saradnju sa industrijom

Shodno potrebama svojih članova Komitet će u saradnji sa svojim pridruženim članovima predstavnicima distributera laboratorijske opreme i potrošnog materijala organizovati promociju iste i upoznavanje svojih članova sa dostignućima u razvoju tehnologija potrebnih za unapređenje laboratorija. Komitet će izraditi predlog godišnjih stručnih sastanaka, i praktičnih radionica. Komitet će takođe svojim pridruženim članovima predložiti donatorske ugovore, a na temelju pružanja stručnih predavanja i održavanja stručnih manifestacija od obostranog interesa.

16. Plan rada Etičkog komiteta

Etički komitet ima zadatak da se stara o sprovođenju, primeni i poštovanju kodeksa etike zdravstvenih radnika. Plan rada komiteta uključuje: izradu Etičkog kodeksa biohemičara Srbije (ili usvajanje etičkog kodeksa Komore biohemičara Srbije); nastojanje da se načela Etičkog kodeksa sprovedu u praksi DMBS po svim pitanjima koja kodeks definiše; ustanovljavanje kontinuirane edukacije članova DMBS o osnovnim principima medicinske etike i specifičnosti laboratorijske dijagnostike; koordinirati funkciju Etičkog komiteta DMBS sa odgovarajućim telima Komore biohemičara Srbije.